

Szepeszy szobra előtt.

Szűk keretben, nagybőszabású külső fény és pompa kifejtése nélkül, nemes egyszerűségben csupán — ünneplő hólnap Pécs városa, egykori püspökének négyesi báró Szepeszy Ignácának emlékéért.

És mégis: a kegyelet és hála e szerény ünnepélyének nagy és fontos, az egész országra kiható jelentősége van.

Azt az érzésbrot, melyről hólnap a lepel lehül s mely az ország egyik legimpozánsabb, leghecsesebb műremeke előtt, a székesegyház hatalmas épületének védő szárnyai alatt áll — egy papnak emlékéül avatják fel, nagyrészt polgárok kegyeletéből.

Egy a szabadelvűség hírében álló országban, akkor, midőn ma is szabadelvű eszmékért és reformokért folyik a küzdés és a harc, az ország egy fejlődő, emlékező városában, melynek polgárai hívek a liberalizmus zászlajához és féltékenyen őrzik községi iskoláik közös jellegét, őszinte kegyelettel, mely hálával elfeltel, ilkösödéssel és örömmel egy egyházi férfinak oszlopát emelnek és annak teleplezésében részt vesz a város és megye közönsége rang és rend, vallás és felekezeti különbség nélkül.

Oly sajtószéri mozzanata ez közéletünknek, mely országos méltatást érdemel, mert hogy e mozzanatnak nagy és messze kiható tanulságai vannak, elfogulatlanul ki sem tagadhatjuk.

És épen akkor, midőn Pécs városa fényesen igazolja az emlékszóbor emelése által azt, hogy a hála és kegyelet érzésében az igazán felelős gondolkozó ember semmi melléktekintet nem befolyásolja, nyíltan és bátran nevezhetjük a szobor létesítését saját szerű mozzanatként, mert midőn egy régi nemes szellemet dícsőítünk s annak a régi világ oltáiról maradt tömeggel adozunk, tudjuk és átérzzük azt is, hogy az a gondolat, mely a művész alkotásában kifejezésre jutott, az egyéni hivatás kötelességein kívül eső polgári érület körüli érdemszerzéssel mai korunkban, a mai viszonyok szellemében ritkán találkozunk: a közügyek terén, a polgári kötelességek körüli tevékenységnek mozgalmában a minden pályát és hivatást összerórszó egységes életet mindinkább nélkülözünk kell.

Természetes, hogy akkor, midőn a polgárság súlyos terhek alatt nyögve ritkán találkozik oly szellemek munkájával és áldozatkészségével, kik hivatásuk határolt körét túlszárnyalván, jótékony és közhasznú eszméikkel egy egész város, sőt a nemzet életére befolyást gyakorolnak, nincs is módja az elismerés méltó kifejezéséhez, sőt az egyes kivételek irányában is tartózkodó marad a hála-kellő nyilvánításában. De érzi, hogy a múltért adós nem maradhat és félre téve mindegy más tekintet, elnyomva minden családost, leküzdve minden késztünetet, ösztönszerűleg há-

lálai és dícsőítéssel azok felé fordul, kik tetteik és alkotásaik által a köz- és társadalmi életnek nemes jövőit voltak. Ezzel akarják bizonyítani azt, hogy a polgári erények érdemei eredményeiben épen olyan nagy és magasra, mint az állás és hivatás méltó befűltése és a nemzeti élet elengedhetetlen hazafui követelménye az, hogy az állást és hivatást összhangzásba hozzuk a közügyek nemes kifejtése, erkölcsi és anyagi sulyának gyarapítása által.

A felállított szobornak alap gondolata, vezérlő szellemé az: a nemzet legnagyobb kincsé polgárainak hozzávaló bü ragaszkodása. Ebben egyeknek kell lenniük, e téren minden előítéletet leront a szív és ész nagysága.

E magyarázata a hólnapi ünnepélynek sokkal méltóbb ama szoborhoz, melyet leleplezni készülnék és annak nevéhez, a kit dícsőítünk, mint a dícsőretek bármely özőne, mint a tekintély és méltóság előtti megalázkodó hódolat.

Szepeszy püspök szobra csak akkor bír valódi jelentőséggel, ha fölkelte bennünk a polgári érületet és a hazaszeretetet s a kető egyesülésével intelemmé válik a közügyek körüli őszintelen munkásságra, ha azt tanúsítja, hogy a mély vallásosság és egyházához való hű ragaszkodás soha se jöhét azért meghasonlásba, ha a jószívűség, alkotó szellem és tettvágy világi térre is kihat és viszont a polgárok hálája és elismerése nincs álláshoz vagy valláshoz kötve ott, hol igaz érdemek jutalmazásáról van szó.

— Udv a nagy püspök szellemének áldás emlékének!

Négyesi Szepeszy Ignác báró pécsi püspök.

A magyar katolikus püspöki kar közel kilencszáz éves múltjában a pécsi püspökök hosszú sora igen díszes helyet foglal el. Az a hetvenhat püspök, ki eddig e széken ült, jelentékeny nyomokat hagyott maga után Magyarország történetében: mert nemcsak maga a külföldi állás, nemcsak az a nagy nyomaték, melyvel a pécsi püspök szava mindig dicsekedhetett hanem valóban e püspökök közül igen számosak egyénisége is a magyar történelem legkiválóbb, legnevesebb alakjai közé számítható. Így mindjárt a második: Mór, szent életével tűnt ki; miért már sok száz év óta a nép állandó tisztelőjének tárgya lévén, IX. Pius a boldogok sorába iktalta, s a pécsi püspöki megye területén egyházi tisztelőt is engedett részére. Csingye János költői néven Janus Pannonius korá egyik legkiválóbb latin költője, messze földön nagy hírnevet szerzett magának és a magyar névnek, habár nem áll az, mit Toldy E. róla hirtetett, hogy ő írta az első magyar nyelvtant; (épen ellenkezőleg: ő a magyar nyelvet lingua barbarica-nak nevezte). Szathmáry György idejéből a renaissance-kor egyik becses szobrászati művét bírjuk; Verancsics Antal, ki számos más pécsi püspökkel együtt az esztergomi érökségre emelkedett, a legelső magyar történetírók közé tartozik, s nagy becsű krónikája ma is forrás munka; míg Telegy Miklós a hit-

viták korában élt, nagytudományu és kiváló szónok, mesteri szép és zamatos nyelven írt munkáival Pázmány előfutáraként tekinthető. Így számosan mint kiváló politikások, államférfiak, a legtöbben pedig az egyházi élet terén fejlettek ki munkásságot és Pécsnek, s a pécsi püspöki széknél történetet sokszorosa: belefonták Magyarország és a magyar kultúra történetébe. Különösen a gyászos törökódoltság utáni időben váltak ki Pécs püspökei regeneratori működésükkel közöttük különösen Klimó és Szepeszy a kultúra oltárára tett nagyszorú áldozataikkal.

Pécs a másfél száz éves törökjárom után még jó ideig nem tudta kibevetni sebeit. Mária Terézia ugyan a szabad királyi városok sorába emelte és az a város fejlődésének igen nagy lendületet adott; mind a mellett a kulturális téren főpapjainak áldozatkészségére sokszorosan rászorult. A folyó száz év eljűlén Magyarország alkotmányos tekintetben már már végonyaglásban szenvedett, tehát a kultúra ügye fölülről, az idegen kormánytól épen semmit sem várhatótt Erős lejtőt, ontadatos nemzeti társadalomról pedig, tudjuk, még ma sem beszélhetünk. Akkor a nemzet 200.000 némesből áll, s a főurak már jóformán elfeledték saját anyanyelvüket is; és ha tán nem vetkőztek le mindegyikén, minden nemzetes érület, a magyar nyelv és nemzet mint politikai és társadalmi lényező igen sok ember szemében már ke elállt a sírhoz. Ez időtájt mondta Kazinczynak egy magyar grófné, mikor arról volt szó, hogy tudnak-e fiait magyarul? — Teljes sértődéssel: — Hiszen csak nem nevelem őket szolgabíróknak?! — Ez időben mondom Pécs is szellemében úgy, mint nyelvében idegen volt s igen keletős azoknak az érdeme, a kikben ilyenkor elég lelkierő és bátorság volt, szóval és tettel hirdetni, hogy él a magyar nemzet, s elni fog, ha a kultúra útjára lép. A nemes csira nem hiányzott ugyan, de a kik ezt apólasuk alá fogták, keletős érdemet szereztek maguknak. Hogy ezek között a magasabb gondolkozásnak között a magyar kat. papság igen díszes helyet foglal el, mindenki előtt ismeretes. De itt épen a pécsi papságról állíthatjuk, hogy ez e válságos időkben nemcsak az általános egyházi érdekek, hanem tisztán a tudomány és nemzetes irányu műveltség előharcosai között is igen buzgó, mondhatnám több tüzzel és nagyobb áldozattal küzdött, mint akármely más nemzet papsága. Így tudjuk, hogy 1790 táján Nunkovics György, pécsi nagyprépost a magyar nyelvtanra kitűzött országos pályadíjhoz jelentékeny összeggel járult, s így része volt a nyelvügyi mozgalmakban is.

De legmagasabb aluk ez téren Szepeszy Ignác báró, ki jóval később, 1828-ban foglalta ugyan itt el a püspöki széket, s rövid tíz évi, do paratlan tevékenysége után már elragadta a halál, mégis nemes lelke és nagy áldozataival hájára kötelezte maga iránt e várost, e megyét, az egész Dunántúlt, sőt bátran mondhatjuk az országot.

Szepeszy báró már előbb mint erdélyi püspök, buzgó tevékenysége, hejnes szíve és bőkezűségével megnyerte a becses kis ország szívet. 1780. aug. 13-án született Égerben, s miután Pesten filozóphiát, Pécsben teológiát hallgatott, 1803-ban pappá szentelték; de már előbb is az egri seminariumban tanulmányi felügyelő, később pedig érseki szertáros és végre titkár lett. Alig töltött azonban a tehetőséges fiatal pap két évet az érseki udvarban, püspöké őt egri plébánosná nevezte ki, s e hivatalában buzgókodott. 1808-ig Ekkor katonák lettek mint ilyen, borsodi főesperes és végre kispépost. Tizenegy év múlva, mikor Radnay Sándor erdélyi püspök esztergomi érökségre emelkedett,

* Dr. Gerecs Péter: Négyesi Szepeszy Ignác báró pécsi püspök emlékszóborának művészetéről. Budapest, Nyom. Fejlesztő Műhelyénél a J. Nyomdában.

Perenc Király Szepesyt nevezte ki helyébe. Erdély újongra fogadta a már okkor nép-szerű főpapot, s ez a nép szeretetét sokszorosan ki is érdemelte. A népnevelés ügyében már itt sokat tett, s a nép nyomorát is, a morre csak ment, mint netemesszívú szamaritanus enyhítette. Nagy összegeket, évenként 10,000 forintot fordított sajátjából a papnevelés fejlesztésére, és azonkívül számos községeknek állította helyre roskadozó templomát, vagy építtetett újat.

Kiváló szeretetreméltó nyájassága és jó lelke még ma is ismeretes Erdély számos félreeső falujában, a hol mint jótévő angyal jelent meg számtalanszor és soha sem távozott a nélkül, hogy a szegény nép az ő keze áldását ne érezte volna.

Szepesy mint említem, az erdélyi püspöki széken tíz évet sem töltött, s neve mégis jóval megelőzte őt Pécsen. Hová 1828. febr. 24-én egészen váratlanul érkezett meg, úgy hogy a fogadására tervezett óváciokból semmi sem lett. Ő egész életében a némes egyszerűség embere volt, s mindenben kerülte a feltűnést és díszpompát, hogy annál több ideje maradjon a tettekre. Hogy mint gondolkozott és tekintethen, érdekesen mutatja az a beszéde, melylyel erdélyi püspöki széket elfoglalta volt: »Senki ne neheztesen rám, úgymond, ha én a naptok nagy részét mindig magamnak és hivatalomnak fogom szentelni, s ha időmet délig valamint az esti órákat is elzárkózva fogom tölteni, vagy ha valamikor hosszú, időtöltő enyélgésbe, beszélgetésbe, örömet nem fogok érezkedni és az unalmas látogatástól meneküdni önjaján, kedvelenségemet nem fogom elakarni.

Elfoglalván új megyéje széket, rendre járta a községeket s bírádhatatlan buzgóságot fejtett ki a vallási és erkölcsi élet fejlesztésében. A mi azonban emelkedett gondolkodást fogjobban jellemzi, az hogy a nép vallásérkösi életének emelésére legfontosabbnak magát a népnevelést tartotta, s ezért alapít veletto a püspöki tanítóképző-intézetnek. E célra sajátjából négy professori állást rendszeresített, s az egyházi engedélyekért évenként begyűjt pénzt is a szegény tanítók között osztotta ki, míg azokat az egyháziakat, kiknek jövedelmé az által esékkeni, fizetésök javításával kárpótolta. Epen ilyen alyai gondoskodást tanúsított az első papság sorsa iránt is, midőn elrendelte, hogy minden újonnan kinevezett plébános kapljanak évenként legalább 80 pengő forintot fizessen, holott azelőtt kevés kaplán kapott az egész megyében 80 váltó forintnál többet.

Legkiválóbb, maradandó becsű műve a lyceum vagyis jogakadémia, melyre nagy összegeket költött. Pécsen, mint tudjuk, már Nagy Lajos állított 1867-ben főiskolát, melyben a gymnasiumi tanulmányokon kívül az egyházi és polgári jogot is tanították. Ennek utolsó igazgatóját Ilieinus Peter esztergomi kanonokot Oláh Miklós érsek nevezte ki, az egyetennek 1852-1858-on innen többé ninesen nyoma. Később Klimó György püspök gondolkodott főiskola felállításáról, de terve kivételben megakadályozta a halál. H. József azonban ide helyezte 1785-ben a győri jogakadémiát, mely 1802-ig itt működött, minthogy azonban azt Győrvármegye és váto-s az ottani káptalan folyamodványára visszahelyezték. Pécs főiskola nélkül maradt, a míg Szepesy püspök nagyszerű alapítványával azt újból meg nem teremtette.

Alig foglalta el Szepesy a pécsi püspöki széket, már 1828-ban a megyei papneveldeknek számára bölcseleti tanfolyamot nyitott, s annak számára felsőbb helyen nyilvánossági jogot kért. E jogot meg is nyerte, azzal a feltétellel, hogy a

tanárok számát a többi bölcseleti iskolák szervezése szerint egészesen ki egyszerűs-mind fejlesztést kapott felsőbb helyről, hogy csatolja iskolájához a jogi tanfolyamot is. A bőkezű főpap kézz-örmmel hozta meg e célra áldozatát, s a bölcseleti tanfolyamot, mint nyilvános intézetet már 1831-ben átadta a közönségnek, két évvel később pedig megnyitotta a jogi tanfolyamot is. Először több mint százezer váltó forintot díszes épületbe emelt; de látván később, hogy a paulinusk nagy zárdáépülete e célra alkalmasabb, Baranya vármegyétől megvette az elhagyott épületet 80,000 p. forintot s újabb 100,000 v. forintnyi költséggel restaurálván, mintegy 251,250 váltó forinttal az intézetet végleg meg-alapította. Kötelezte egyszerűs-mind királyi helybenhagyással a pécsi papnevelő-intézetet uradalmat, hogy jövedelméből évenként 1750 váltó forinttal járuljon két philosophiai tanár fizetésének pótlásához. Nagy költséggel restaurálta ez alkalommal a paulinusk zárdá-templomát is, melyet a törökidők óta raktárnak használtak. Oltárt, orgonát, padokat és szézeket készíttetett, s a toronyba az évek számfának (1832.) megfelelő súlyú négy harangot öntetett. Később, hogy a lyceum jövedelmét növelje, az épület fő-utca felőli részére 3000 ftal nyole boilot vágatott. Halála előtt kevéssel eltökélt szándéka volt 100,000 fttal megvenni a mágoesi uradalmat is; de fájdalom, ebben megelőzte a halál. A lyceum számára később 50,000 fttal könyvnyomó intézetet is állított abba az épületbe, mely hajdan a paulinusk szolgáinak lakóháza volt. Elhatta két francia és két angol géppel, sőt már betűöntő műhely felállítását is tervezte s e célból megvette a szomszédos tölket is, de a halál ennek kivételben is megakadályozta. A bölcseleti tanfolyamban 6, a jogiban 4 tanár működött. Az 1835. évi aug 5-én kelt es Ferdinand király által ugyanazon év aug 27-én szentesített alapítványi oklevél szerint a bölcseleti tanfolyamban négy világi és két zircistercita rendű papot, a jogiban pedig egy világi papot, két cistercita rendűt és egy világi egyént alkalmazott és kívánt jövőben alkalmaztatni, a világi pap- és nem-pap tanárok kinevezési jogát magának és utódjainak tartotta fenn, a cistercita rendiek kinevezését pedig a rend apátjának engedte át; míg a felügyeleti jog természetesen a felsőbb halóság kezében maradt.

E felsőbb tanintézetet, mely bölcseleti és jogi tanfolyamot foglalt magában, az 1835. országgyűlés a következő szavakkal ígtatta törvénybe: »Hátkérzéssel fogadják az ország rendei négyesi b. Szepesy Ignac pécsi püspöknek a közpő előmozdításában bizonyított munkas tevékenységét, melynél fogva Pécs városában tühajdon költségein bölcselekést és törvény-tanító-intézetet állított fel, mely jeles és kövelesre méltó alapítványt Ő Felsége kegyelmes megegyezésével örök emlékü törvénybe ígtalják.

A jogi főiskolának szükségképeni kiegészítőjeül végre nyilvános könyvtárról kellett gondoskodnia. Volt ugyan már ekkor ilyen, Pécsen, mert Klimó püspök 1774 körül, saját palotájában nyilvános könyvtárt nyitott, mely Horváth István szerint a történeli kuffok tekintetében huzánk valamennyi könyvtárt fölmúlta; de ez a nagy püspök halála után, elötlélet és hiányos felügyezés miatt tetemes esorbulást szenvedett, s egészen elhagyatva megszünt nyilvános könyvtár lenni. Szepesynek tehát itt is alapítóként kellett fellépnie, s a régi könyvtár romcsait több mint 4000 kötettel szaporítva, átlátta abba a díszes épületbe, melyet előbb a lyceum céljaira épített. Azután pedig rendes könyvtárosi állást szervezte, az egészet szakszerűen rendeztette és a nyilvános

ságnak átadta. A könyvtárhoz egyszerűs-mind 400 darabból álló ásványgyűjteményt is csatolt, s a Klimó idejéből fennmaradt, de időközben megfogott pénz-gyűjteményt jelentékenyen gyarapította.

A lyceum ügyeit egy u. n. generalis consensus kezébe tette le, melynek elnöke, az időszertári pécsi püspök, tagjai a püspöki vicarius, püspök-helyettes, a prodirector, a zirci apát, Pécs város bírása, polgármestere és pénztárosa, továbbá a philosophiai, jogtani és hittudományi kar-nak három legidősebb professora. Ez utóbbiak közül az első a lyceumi nyom-tató intézet igazgatóságával is megbízta. A consensus tagjai voltak végre a könyv-táros és a lyceumi actarius. Ez a testület vizsgálta meg a számadásokat, rendelkezett a fennmaradó pénzről, s gondoskodott minden szükségéről.

Ezen kívül nem mulasztá el Szepesy a tanulmányi ügyekről is intézkedni. Minden tanár számára megszerelte a szükséges tankönyveket olykép, hogy azok mindenkori az illető tanszéki legyenek. Ezeket költött a természettani, mechanikai szerek, mathematicai instrumentumok és rajzokra. Szigorúan megtiltotta a tanároknak a diáclát és elrendelte a humanus bánásmódot is. A nyilvános vizsgálatokon mindig megjelent, azokon maga is examinált és vitatkozásokat rendezett, s u gyöztesnek öt aranyat szokott ajándékozni könyvekre.

E nagy buzgalma és jelentékeny áldozataival a Pécs város kultur életében korszakot alkot s neve ettől elváhatatlan. Erdőmön az mitsem változtat, hogy az intézet később a 48-iki események folytán olyan mostoha sorsra jutott, hogy feladatát évek során át nem teljesíthette.

A főiskola 1848-ig szépen virágzott. Hallgatóinak száma 1833-ban a két jogi osztályban 50; a két bölcseleti tanfolyam-ban 210. 1838-ban 96 és 205; 1843-ban 74 és 215; 1843-ban 80 és 170. Ekkor a háboru zivataraiban bizonytalan időre megezünt; sőt 1851-ben a két bölcseleti osztályt is megszüntették s beleolvastották a már előbb is fennálló gymnasiumban Ettől kezdve a nagygyimnasium igazgatóját és a négy felső osztály hat tanárát a pécsi püspök nevezte ki, s fizetéseiket a Szepesy-alapítványból huzták 1865-ig.

Türk György pécsi püspök fárado-zásainak sikerült végre 1863-ban a zirci-apáttal olyképen egységre jutni, hogy a rend átvette az egész gymnasiumot összesztes törheivel együtt, s viszont a rend 1880 ft évi segíet huzott a Szepesy-alapítványból, de a zirci apát 1873. novem-ber 28-án kelt levelében erről is lemondott. Mihelyt e szóródás létrejött, Türk megtette a szükséges lépéseket a jogi-tanfolyam visszaállítására. A főkormány-szék ebben az ügyben 1865. aug. 25-én 65415. sz. a k. leirattal intézkedett, a melyben tudatja, hogy Ő Felsége aug. 2-án kelt elhatározásával a pécsi joglyceum megnyitását azzal a feltétellel engedte meg, hogy a magyarországi jogakadémia iránt 1850. szept. 29-én kelt legfelsőbb elhatározás, valamint az e tárgyban már kibocsátott és jelenleg is érvényes, végy meg ozenkul kibocsátandó rendeletek határozatai ezen tanintézetre nézve is kőte-lező erővel birjanak; és hogy különösen az igazgató és tanárok kinevezése: min-denkor a nm. udvari cancellaria jóváha-gyásának fentartassék. Intézkedik azzán a rendelet a tanszékek betöltésének módjü a helyettes tanárok fizetése: és az alapök gyarapítására nézve is.

A pécsi püsp nyílv. joglyceum E. évi fo-lyama szerint 1868. október hóban meg-nyílt s egyelőre a kir. jogakadémiaak min-tájára csak három osztályból állott. Hall-gatóinak száma 1865-től kezdve 23-ról 1867-68-ig, mikor mind a három osztály

teljeassé lett, 90-ra, a következő tanévben pedig 135-re növekedett.

A mi Szepesy irodalmi munkásságát illeti, mivel 6 német nevelésben részesült, magyar nyelven írt művei e tekintetben a kor színvonalára nem emelkedhettek. De más felől éppen ebben rejlik nagy buzgalmának igazi bécse és érdemeinek maradandósága, melyeket ő éppen a nemzeti nyelv és irodalom ügyében szerzett. 1834-ben kezdte meg a szentírásnak bő jegyzetét és magyarázatokkal kísért magyar kiadását. Ez a fordítás, melyet részben mások segítségével, rövid három év alatt befejezett, habár egészen Káldi nyomán készült, fájdalom a stílusnak tömörsége, világossága, valamint a szabátosság és egyöntetűség tekintetében nem mondható egészen sikerültnek; mind a mellett a korviszonyaihoz képest nagy szolgálatot tett.

Eredeti művei közül számos magyar és néhány latin egyházi és alkalmi beszédön kívül, melyeket 1839-ben Peitler Antal püspöki titkár gyűjtött össze, megemlítenő a delutáni istentisztelet magyarul tarthatása végett kiadott *Könyvtársaság és Énekek*. Kolozsvárt pedig megjelent: *Istent imádó keresztények*, s néhány cikke a *Tudomenyos-tíjűtőményben* stb.

Szepesy magyar nemzeties érzületének és buzgóságának szép bizonyítványa az a rendelkezés is, mely az anyakönyveket magyarul rendeli vezetni. Különben élénk részt vett a nemzeties irányú országas mozgalmakban is, így az országgyűlés elő véleményét terjesztett, miként lehetne a magyar nyelvet legsikeresebben erősnek nélkül terjesztani. E célból 5 100 000 forintosnyi tőke elhelyezését kívánja, melynek évi 6000 forintnyi kamataiból Szombathelyen, Komáromban, Szegeden és Miskolcon iskolákat kellene felállítani.

A nyelvügyi tőren kifejtett buzgó tevékenységét ismételt az Akadémia is elismeri, midőn 1830-ban az igazgatótanácsba, első nagygyűlésén pedig 1831-ben tiszteleti tagul választotta. Szepesy e bizalomnak derékasán megfelelt, mint a Magyar nyelv Szótárának előmunkálatai körül kifejtett munkássága, mind pedig bőkezű adományai által, amennyiben évenként 600 pengő forint járult az Akadémia alapítkéjéhez. A király 1835-ben a szent-istván-rend közép keresztjével tüntette ki.

Ettől kezdve azonban a nemesalkú főpap elkészült betegoskedni, s habár sikerült orvosainak életét egy ízben megmenteni, három év múlva, munkás életének délen, 1838. július 18-án az elők sorából elköltözött. Alkotásainak hosszú sorát bizonyára gyarapította volna, ha a halál őt ily váratlanul, s ily korán el nem ragadja. Kérdőte vesztesség volt a közügyre és kultúrára ép úgy, mint az egyházra. Ezért Pécs csak rég érzett bánját fejezte ki, midőn a ritka nemes jellemű és minden áldozatra kész nagy ember öröklaját legszebb terén felállítá. Pécs ezzel innar megmutatá, hogy nemesak hálás tud lenni a vett jótéteményekért, hanem példát adott az önzetlen munká elismerésére is, s példaképet állított az eszményiségnek, az önzetlen munká-áldozatkészségnek, követésére a jövő generációk számára is.

V. ö. Szepesy I. Egyházi beszédei. Kiadja Peitler Antal. Eöszó. — A m. k. Jogakadémia és Joggyeumok története. Hivatásos adatok alapján. Különnyomat a Budapesti Könyvny. hól. Pest. 1878. Athenaeum stb.

A villamos részvénytársaság egyik lapban nyilatkozatot tesz közszé, melyben a villamvilágítás elmaradását a hely engedélyezésére vonatkozó közgyűlési határozat elleni fellebbezésekre vezet vissza és egyúttal a fellebbező biz. tagokut mintegy duncunálja a közönség előtt. Az,

hogy egy magánvállalat a bizottsági tagok törvényben gyökerező jogával száljon szembe, szokatlan dolog; de a villamvilágítás ügyében annyi szokatlan dolog esett meg, hogy, ézen sem csodálkozunk és csak azért hozzuk fel, hogy két megjegyzést tölhessünk: egyik, hogy tudtunkkal a ministerium nemcsak a hely kérdésében, de a Ganz-féle szerződés jóváhagyásában és áturbázásában sem döntött meg; — másik, hogy a hely átengedése nem volt a szerződésben és így a társaság, midőn ingyen helyet kért, önmaga állította fel az akadályt. Végre azzal nyugtathatják meg a biz. tagok a vállalatot, hogy nekik is nem egy a villamvilágításnál is fontosabb közintézményre várakozniuk kell, mert — nincs pénz.

Megnyugtató.

Megelégedéssel, de még nagyobb megnyugvással olvasók a Fünk. Zeig. folyó november hó 2-iki számának a napi híreket tartalmazó rovatában — bizonyára a megyei intéző Kőrök inspirációjára — közzölt ama értesítő cikkecskéjét, mely szerint **Benyovszky** Manó siklósi főszolgabíró már a jövő év január havában ottani állását az arvaszaknál rendszerezett új úlnöki stallummal cseréli fel és helyére mint főszolgabíró **Jaszenszky** Gyula tétetik át. Ezzel tehát nemesak hogy megtartjuk a közügynek egyik **jelesünket**, hanem egyúttal a másik hatátnas közigazgatási erő, a már rég kiérdemelt előleptetésben is részesítjük. — De ami még sokkal több emé, nem zavartuk meg ezzel azt a szép főszolgabírói quartettet sem, a melyért bennünket az egész Dunántúl oly jogosultán megirigyelhet! — Mert hisz mi vagyunk ama irigylendő boldogok, akik már az évek hosszú során át magunkénak mondtunk: egy **Furray** Iván, a serény szorgalom és **komoly munka emberét**: egy **Kiss** Aladárt, a kitünő és **alapos kriminalistát**; egy **Polgár** Jenőt, a minden igaz ügynek egész az öngyötresig lelkiismeretes és **megvesztesgethetlen hajnokát** és im így már most egy **Jaszenszky** Gyulát is, a díszes dekorum és **higgadt józanság** szép példát nyújtó és **mintaképet!** Valóban gyönyörű összhangja a hivatalos és társadalmi legkényesebb követelményeknek!

De ah, miért kell szívünk ez örömteljes megnyilatkozásánál a szép remények és derült pohárba keserű ürömesepeknek is elegyedniük?! — Mert sajálatom, azt meg mi hallók, hogy megyénk egy másik oszloposfőtisztviselője, szeretett alispánunk sógora és komája **Gyócsa** Kléus megyei főszámvéveő úr — a pécsi lakbérviszonyokkal abszolte nem lévén megelégedve — a közpályáról visszalépni és ép az említett indoknál fogva még esetleg városunkat is elhagyni készül! — Ki fogja e szakembert, ki e **társadalmi kiváló alakot** méltón helyettesíthetni? — De ne legyünk ölesüggedottek! Bizunk: hisz alispánunknak az **örök justitia** lángoló szóvétnekével fellegyverzett nagy keze téren is bizonyára, szerencsés alkotáiban! — De hisz mit is törpenkedünk e kérdés megoldását illetőleg ennnyit is? — Most jut ép eszünkbe az egyidejűleg hoztam száryalt ama másik megnyugtató hír is, hogy hiaz vármegyénknek — a kiváló tehetségeket és jellemeket oly finoman felfedező — és fenti címében jelzett nagy **Vilmos** s a máris megtalála az imént érintett vesztesség megfelelő karpótlását, amennyiben, mint ugyancsak hallók, ügyekéni fog a távozó helyett,

K a l u p k u Belát alkalmaztatni kinek igaz méltatására csak Pécs városának nem volt meg a kellő érzéke!

Haj, de közigazgatást és pedig a szepölten önkormányzat magaslátán álló közigazgatást csak Baranyában lehet feltalálni! Boldog megye s még boldogabb polgárok, kik ennek területén laktok! No de ép azért szó ami szó: risum teneatis amici!

Pipi.

Hírek.

A Szepesy-szobor leleplezésének küszöbén ismételten közöljük az ünnepély sorrendjét és pedig: P. hó 5-én d. o. 10 órakor istentisztelet a belvárosi templomban. Istentisztelet után fölvonulás a sétátérren elhelyezett szobor elő, hol az ünnepélyt a Pécsi Dalárda nyitja meg Kölessey Illymus. — Azak eléngklésével. Ezután következik Bánffy Simon kir. tanácsos ünnepi beszéde, miközben a szobor lelepleztetik és Aldinger János kir. tanácsos polgármester a város nevében a szobrot átveszi. Az ünnepélyt a Pécsi Dalárda éneke zárja be. A sétátérre csak jeggyel ellátottak léphetnek be, jegyek kaphatók még a mai nap folyamában Vasary Gyula rendőrkapitánytól. Ugyancsak mint már említettük, Szepesy Ignác püspök emlékére a Szt. Pál társulat is ünnepélyt rendez f. hó 5-ikén d. o. 5 órakor a papnevelő intézetben. Az ünnep műsora: 1. Előki megnyitó: Tarlaj: Dújnóvi Zsigmond IV. é. h. 2. Hljak kára. Kühnstedt: Drunk megdicsőülése. énu oratoriumából. Előadja: az intézeti énekkar. 3. Alkalmi költemény a Szepesy-szobor leleplezésére. Szavalja: Polgár János IV. é. h. 4. Tavaszi dal. Mendelssohn-tól. Nocturne. John Field-től. Fuvolán előadja: Palkó József IV. é. h. h. zongorán kíséri: Káin Abel IV. é. h. h. 5. Négyesi baró Szepesy Ignác élet- és jellemrajz. Főelővassa: Tóth Béla II. é. h. h. 6. 14. Sonata (D-dur). Haydn-tól. Előadja: Éber Géza II. é. h. 7. Istent dicsősége. Beethoven-tól. Előadja: az intézeti énekkar.

A Szepesy-szobor költségei tudvalevőleg 40 000 forintban állapították meg, Alinthey az összeget a gyűjtések és hagyományok az ugynevezett Szepesy-alap nem fedezi, a város e célra a sör és cukor-adók fölségéből szolgálat 2200 frtot. Ezen költségeken fölül vannak még a szobor alapozási munkálatai, amelyek egymagok 765 frta ragnak, továbbá a leleplezési ünnepség költségei, melyek összesen aligha kerülnek ki 2000 frtból és így öbből is kétszázik, hogy a város egymaga több mint 4000 frttal járul e kegyeletes alkotáshoz, ami épen a mai nehéz viszonyok között nem csekélyelhettő áldozat és szép bizonyítéka városunk hatás érzületének. Vajha a város polgárai kik a leleplezés szép ünnepélyét tényleg részvétükkel, bizonyáru impozánsu is fogják lenni, a bőkezű püspök szobrot látva némes tetelkre hevülönnek és Szepesy példáját követve áldozatnak a közöcsokra alapítványokkal, hagyományokkal!

Zsolnay kitüntetése Erzsébet királyné O. Felsége 6 napokban minás látogatásával szerezteseltte **Zsolnay** Vilmos világhírű gyárának budapesti üzletét és azt behatóan megismerve, több értékes alkotó munkájo tálát és dísz tárgyát vásárolt. O Felsége hosszú éveket óta nem látogatott meg nyilt üzletet s most a kitüntetés először is Zsolnayt érte, mihez öszintén gratulálunk.

Ünnepélyes katonai eskü A helyben állomásozó közhadseregbeli 44-ik s 52-ik őrszbeli katonaság f. hó 1-én a